

Kunstenaar met een ideaal

Sommige kunstenaars verdwijnen langzaam uit het zicht. Niet altijd is daar een duidelijk aanwijsbare reden voor of lijkt dit achteraf terecht. Dit overkwam ook Elly Tamminga (1896-1983): een kunstenaar met een uitgesproken visie, een eigen beeldtaal en een diepgewortelde maatschappelijke overtuiging. Meer dan zestig jaar na haar laatste tentoonstelling in Nederland krijgt haar werk de aandacht die het verdient.

‘De wereld die zoo mooi
kan zijn als alle mensen
’t maar wilden.’

Elly Tamminga

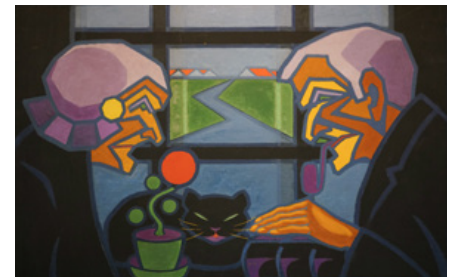
Tot en met 7 maart 2027 is in Museum de Fundatie Heino (Kasteel Het Nijenhuis) een grote tentoonstelling gewijd aan het werk van Elly Tamminga. Voor het eerst sinds lange tijd wordt haar oeuvre opnieuw in de volle breedte gepresenteerd. Daarmee verschijnt niet alleen een bijzondere kunstenaar opnieuw in beeld, maar wordt ook zichtbaar hoe een oeuvre soms een onverwachte tweede geschiedenis kan krijgen.

Elly Tamminga werd geboren in Amsterdam en studeerde daar aan de Rijksakademie van beeldende kunsten. Omstreeks 1920 verhuisde zij naar Bussum, waar zij een geheel eigen vormtaal ontwikkelde. Onder invloed van schrijver en kunstenaar Karel Luberti (pseudoniem van Toon Verhoef, 1893-1979) combineerde zij kubistische principes met een heldere, herkenbare beeldtaal. Haar schilderijen tonen landschappen, boeren, vissers, stillevens en reizigers, opgebouwd uit vereenvoudigde vormen, krachtige kleurvlakken en strakke contourlijnen. Haar werk balanceert voortdurend tussen figuratie en abstractie.

Maar voor Tamminga ging kunst over meer dan vorm alleen. Zij zag kunst als een maatschappelijk middel. Kunst moest begrijpelijk zijn en (financieel) bereikbaar voor iedereen. Die overtuiging bepaalde haar kunstenaarschap. Terwijl veel moderne kunstenaars de nadruk legden op individualiteit en experiment, zocht Tamminga juist naar een universele beeldtaal die mensen zou verbinden. Ze maakte meerdere versies van schilderijen en werkte veel in grafische technieken zoals de linosnede, zodat kunst niet uitsluitend bereikbaar bleef voor een kleine, welgestelde groep.

ONTRUKT AAN DE VERGETELHEID

Toch werd haar werk in haar eigen tijd niet altijd begrepen. Critici verweten haar een te strenge of te consequente werkwijze. Haar stijl werd soms als decoratief of star omschreven. Bovendien werkte waarschijnlijk

Tamminga zocht naar manieren om kunst betaalbaar te maken. Dit deed zij door meer (bijna) identieke exemplaren te maken van één compositie, zoals van *Oude boerin en boer met pijp* uit 1935/1959.

De tentoonstelling in Kasteel Het Nijenhuis, van links naar rechts: *Zelfportret* (ca. 1935), *Twee vrouwen* (1952) en *De geitenhoeders* (1952)

Foto: Peter Tijhuis

Haven

Elly Tamminga
1939. Olieverf op triplex, 88 x 113,5 cm
MUSEUM DE FUNDATIE, ZWOLLE

Hooitijd

Elly Tamminga
1950. Olieverf op karton, 57 x 70 cm
MUSEUM DE FUNDATIE, ZWOLLE

De tentoonstelling *Elly Tamminga. Schilder voor iedereen* is t/m 7 maart 2027 te zien in Kasteel Het Nijenhuis in Heino

Alle afgebeelde schilderijen maken deel uit van de schenking van de Vereniging Rembrandt aan Museum de Fundatie uit de nalatenschap uit 1983 van mevrouw Elly Tamminga

Zelfportret met Karel Luberti (1930; links) en
Stadsgezicht (jaartal onbekend; rechts)

Foto: Peter Tijhuis

in haar nadeel dat zij als vrouwelijke kunstenaar een zelfstandige en uitgesproken positie innam binnen een overwegend mannelijke kunstwereld.

Na haar laatste tentoonstelling in 1962 trok Tamminga zich steeds verder terug uit het openbare kunstleven. Na haar overlijden in 1983 bleek dat zij een indrukwekkend oeuvre van meer dan duizend werken had nagelaten. De kunstenaar had de Vereniging Rembrandt tot erfgenaam van haar werk benoemd. Uiteindelijk kreeg een belangrijk deel van haar oeuvre een passend onderkomen in Museum de Fundatie, dat meer vrouwelijke modernisten in de collectie heeft en actief onder de aandacht wil brengen. Bij De Fundatie konden de werken worden onderzocht, behouden en vooral opnieuw zichtbaar gemaakt voor publiek. Zo kon een omvangrijke en lange tijd nauwelijks zichtbare nalatenschap opnieuw

een plaats krijgen binnen de Nederlandse kunstgeschiedenis.

Die hernieuwde aandacht krijgt nu een overtuigend vervolg in Kasteel Het Nijenhuis. Hier wordt Tamminga niet gepresenteerd als een vergeten voetnoot, maar als een kunstenaar met een onafhankelijke en consequente stem. Een kunstenaar die vasthield aan haar overtuigingen, ook wanneer de tijdgeest veranderde. Want achter de krachtige kleuren en geometrische vormen schuilt een eenvoudig maar hoopvol ideaal: een wereld waarin schoonheid en kunst niet voor enkelen zijn, maar voor iedereen. Zoals Tamminga het zelf verwoordde: 'Ik wil (...) helpen dat het voor alle mensen licht wordt.'

Kristian Garssen is hoofd Collecties van
Museum de Fundatie